ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Michala Mazance a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **I. K. K. A.**, zast. ustanoveným opatrovníkem JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2017, čj. MV-10461-4/OAM-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2017, čj. 4 A 32/2017 – 32,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2017, čj. 4 A 32/2017 – 32, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému opatrovníkovi žalobce JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátu, **se přiznává** za řízení o kasační stížnosti odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **1 936 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci (dále „stěžovatel“) bylo rozhodnutím Policie České republiky, Ředitelstvím služby cizinecké policie (dále jen „prvoinstanční správní orgán“), ze dne 13. 12. 2016, čj. CPR-29881-22/PŘ-2016-930504, uloženo správní vyhoštění a stanovena doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských státu Evropské unie v délce 30 měsíců. V souladu s § 118 odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění do 31. 5. 2017 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), se taktéž stanovila doba k vycestování z území České republiky do 50 dnů od

nabytí právní moci rozhodnutí, kterým bude stanoveno, že překážka řízení odpadla a vycestování cizince je možné. Tato povinnost byla v daném rozhodnutí dána z důvodu závazného stanoviska žalovaného, že vycestování do Irácké republiky není možné. Odvolání stěžovatele žalovaný zamítl a výše uvedené rozhodnutí potvrdil. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) podanou žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), rozsudkem uvedeným v záhlaví. Proti němu brojí stěžovatel podanou kasační stížností.

[2] Stěžovatel je státní příslušník Irácké republiky. Dne 11. 12. 2016 v 9:00 hod. přiletěl linkou z Istanbulu na mezinárodní letiště Václava Havla Praha – Ruzyně. Společně s ním cestovala také jeho manželka a čtyři nezletilé děti. Bezprostředně po příletu se stěžovatel podrobil pobytové kontrole, při které se prokázal platným cestovním pasem s uděleným schengenským vízem vydaným pro účely turismu. K výzvě policie však nebyl schopen předložit doklady prokazující účel a podmínky pobytu (potvrzení o zajištění ubytování a dostatku peněžních prostředků). V 10:30 hod. proto policie prohlásila jeho vízum za neplatné a odepřela mu vstup na území České republiky. Ještě téhož dne v 18:45 hod. měl vycestovat zpět linkou do Istanbulu. Bezprostředně před odletem však odmítl odcestovat a požádal o mezinárodní ochranu v České republice. Při následné kontrole policie zjistila, že u sebe stěžovatel neměl žádné cestovní doklady, jelikož je jeho manželka v mezidobí zničila. Proto ho prvoinstanční správní orgán zajistil a další den, 12. 12. 2016, zahájil řízení o správním vyhoštění.

[3] Městský soud v napadeném rozsudku uvedl, že nesouhlasí s namítaným porušením čl. 31 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (dále i „Úmluva o uprchlících“), jelikož o mezinárodní ochranu požádal až v 18:45 hod., tedy více než 8 hodin poté, co mu bylo zneplatněno vízum. Stěžovatel tak o mezinárodní ochranu nepožádal neprodleně poté, co zjistil nelegálnost svého dalšího pobytu. Tuto protizákonnost naopak ještě prohloubil zničením cestovního dokladu. Stěžovatel neuvedl dobrý důvod, proč váhal s žádostí o mezinárodní ochranu až na okamžik těsně před odletem zpět do Istanbulu. Za tento důvod neuznal městský soud ani jazykovou bariéru, když si o mezinárodní ochranu požádal později i bez přítomnosti tlumočníka.

[4] Městský soud neuvěřil tvrzení, že v České republice měl příbuzného, který na rodinu čekal na letišti, jelikož z úředního záznamu o zajištění cizince plyne, že žádnou osobu vyrozumět nechtěl, a dle protokolu o vyjádření účastníka správního řízení na něj nikdo na letišti nečekal. Toto tvrzení navíc přednesl poprvé až v odvolání.

[5] Nebyl ani porušen čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, jelikož se v daném případě jednalo o pouhý jednoměsíční turistický pobyt. V případě uznání víz by se totiž rodina stejně za měsíc vrátila do Irácké republiky.

[6] Délka, po kterou nelze stěžovateli umožnit vstup na území členských státu Evropské unie, je dle městského soudu přiměřená vzhledem k tomu, že stěžovatel přišel o své cestovní doklady úmyslně.

[7] Městský soud nesouhlasil se stěžovatelem, že na něj nedopadá § 118 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, ale § 16 odst. 1 písm. a) stejného zákona. Soud nesouhlasil ani s námitkou dvojího trestání, jelikož správní vyhoštění nemá sankční charakter.

[8] Prvoinstanční správní orgán postupoval přesně podle § 120a a § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, když si vyžádal závazné stanovisko a to v jím vydaném rozhodnutí zohlednil.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[9] Stěžovatel napadá rozsudek městského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) s. ř. s.

[10] Stěžovatel uvedl, že neprodleně poté, co mu byl odepřen vstup na území, vyjadřoval ve svém jazyce obavy z návratu do Irácké republiky. Policie na to však nereagovala. Podle stěžovatele z jeho odporu proti deportaci a při zohlednění jeho státní příslušnosti, národnosti a náboženského přesvědčení bylo zřejmé, že má v úmyslu žádat v České republice o mezinárodní ochranu. Zákon o azylu nepředpokládá žádné formální náležitosti žádosti, je jí již prvotní projev vůle cizince, ze kterého je zřejmé, že hledá ochranu. Podle názoru stěžovatele cizinec není povinen a vzhledem ke svému postavení v řízení ani schopen prokázat, že žádost o mezinárodní ochranu podal již v době odepření vstupu. Je to naopak policie, která by měla zajistit nezbytné důkazní prostředky a učinit vše pro to, aby jí byl znám obsah sdělení cizince. Jedině tak může vyloučit, že cizinec chce požádat o mezinárodní ochranu. Opačný přístup stěžovatel považuje za neúčinný a rozporný s čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[11] Stěžovatel se dále vyjadřuje také ke zničení cestovních dokladů. Podle jeho názoru je třeba zohlednit skutkové okolnosti, za kterých se k tomuto jednání uchýlil. Zdálo se, že vycestování nelze zabránit. Teprve až po zničení dokladů s ním policie zahájila správní řízení a umožnila mu kontakt s tlumočníkem. Stěžovatel navíc odmítá tvrzení, že se po zničení cestovního dokladu na území zdržoval nezákonně. V té době již byl žadatelem o mezinárodní ochranu a byl oprávněn se na území zdržovat bez cestovního dokladu.

[12] Nadto stěžovatel nesouhlasí s postupem správních orgánů v řízení o odepření vstupu na území České republiky. Stěžovatel měl dostat možnost vyjádřit se v řízení o odepření vstupu, dát svůj případ přezkoumat a nechat se právně zastoupit. Také pro toto řízení platí mezinárodní závazky České republiky, zejména čl. 13 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

[13] Stěžovatel v samotném závěru kasační stížnosti bez dalšího zmiňuje, že správní orgány nesprávně aplikovaly též čl. 31 Úmluvy o uprchlících a čl. 3, 12 a 22 Úmluvy o právech dítěte, dále že skutkový stav zjištěný městským soudem nemá oporu ve správním spisu a jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné.

[14] Žalovaný ve vyjádření setrval na své argumentaci v předchozích řízeních a ztotožnil se se závěry v rozsudku městského soudu. Stěžovatel pod ochranu čl. 31 Úmluvy o právním postavení uprchlíků nespadá, jelikož o mezinárodní ochranu nepožádal bez prodlení, ačkoliv Česká republika měla být jeho cílovou zemí. Přestože byl několikrát v přímém kontaktu s policisty, kteří jsou zvyklí na jednání cizinců a úmysl cizince požádat o azyl by poznali, žádným dostatečně rozeznatelným způsobem neprojevil úmysl požádat o udělení mezinárodní ochrany. Slovo azyl je mezinárodně známý a zaužívaný termín. V České republice dokázalo projevit úmysl a požádat o azyl stovky kurdsky hovořících osob, proto odkaz na jazykovou barieru je pouze účelový. Těsně před odletem zpět do Istanbulu mu již nedělalo problém vysvětlit policistům, že odletět nehodlá a přeje si požádat o mezinárodní ochranu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a za stěžovatele jedná opatrovník, který je zároveň advokát (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud se s naprosto totožnou situací jako je nyní projednávaná zabýval v rozsudku ze dne 20. 12. 2017, čj. 10 Azs 213/2017 – 47, a ze dne 20. 12. 2017, čj. 10 Azs 212/2017 - 50, kde jako účastníci sporu vystupovala stěžovatelova manželka a jedno z jeho dětí. Ve všech třech případech se jedná o naprosto totožnou skutkovou situaci, stejnou právní argumentaci městského soudu i shodně koncipované kasační námitky. Právě rozhodující senát se ztotožňuje s posouzením, které provedl desátý senát, proto v podrobnostech odkazuje na zmiňované rozsudky, a v dalším odůvodnění z přijatých závěrů vychází.

[17] Kasační námitku, ve které stěžovatel tvrdí, že se na území České republiky nikdy nenacházel nezákonně, předložil až v řízení před Nejvyšším správním soudem, proto je dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná.

[18] Podle čl. 31 odst. 1 Úmluvy o uprchlících *se smluvní státy zavazují, že nebudou stíhat pro nezákonný vstup nebo přítomnost takové uprchlíky, kteří přicházejíce přímo z území, kde jejich život nebo svoboda byly ohroženy ve smyslu článku 1, vstoupí nebo jsou přítomni na jejich území bez povolení, za předpokladu, že se sami přihlásí bez prodlení úřadům a prokáží dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup nebo přítomnost.* Účelem tohoto ustanovení je zabránit postihování takových uprchlíků, kteří v důsledku své oprávněné potřeby získat mezinárodní ochranu museli porušit zákon (srov. rozsudek britské Sněmovny lordů ze dne 21. 5. 2008, *R v. Asfaw*, UKHL 31,[1] bod [9]).

[19] Čl. 31 odst. 1 Úmluvy o uprchlících je ve vnitrostátním právu proveden v § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, dle kterého **nelze za určitých okolností**

[1] Dostupné ke dni 11. 12. 2017 na: http://www.refworld.org/cases,GBR_HL,4835401f2.html

rozhodnutí o správním vyhoštění vydat. Rozhodnutí o správním vyhoštění se podle tohoto ustanovení nevydá, jestliže cizinec žádající o mezinárodní ochranu na území přichází přímo ze státu, kde mu hrozí pronásledování nebo vážná újma, a na území vstoupí nebo pobývá bez povolení a sám se bez prodlení přihlásí policii nebo ministerstvu a prokáže závažný důvod pro svůj neoprávněný vstup nebo pobyt. Tato norma odkazuje jen na případy vyhoštění z důvodů podle § 119 odst. 1 písm. b) bodů 6 a 7 zákona o pobytu cizinců (překročení státní hranice v úkrytu či mimo hraniční přechod). Nejvyšší správní soud však již v minulosti dovodil, že vzhledem ke znění a účelu Úmluvy o uprchlících se právní úprava v § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců uplatní i vůči cizinci, jemuž má být správní vyhoštění uloženo z důvodu dle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 1 a 2 zákona o pobytu cizinců za neoprávněný pobyt na území bez platného cestovního dokladu či víza (srov. rozsudky ze dne 1. 8. 2013, čj. 6 As 28/2013-38, body [23] a [24], a ze dne 29. 5. 2014, čj. 9 Azs 107/2014-43, body [19] a [20]). Podle § 118 odst. 5 zákona o pobytu cizinců se tyto důvody vyhoštění vztahují i na neoprávněné zdržování se cizince v tranzitním prostoru mezinárodního letiště.

[20] I v případě stěžovatele je proto namístě posuzovat naplnění kumulativních podmínek dle čl. 31 odst. 1 Úmluvy o uprchlících, respektive obdobných podmínek v § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, tj.: a) cizinec na území přichází přímo, b) cizinec požádá o mezinárodní ochranu, c) cizinec na území přichází ze státu, kde mu hrozí pronásledování nebo vážná újma, d) cizinec na území vstoupí nebo pobývá bez povolení, e) cizinec se sám bez prodlení přihlásí policii nebo ministerstvu a f) cizinec prokáže závažný důvod pro svůj neoprávněný vstup nebo pobyt.
[21] Městský soud čl. 31 Úmluvy o uprchlících, respektive § 119a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, neaplikoval. Hlavním důvodem bylo nesplnění podmínky podle písm. e). Tato podmínka předpokládá naplnění dvou skutečností. Zaprvé, že se cizinec sám dobrovolně přihlásí úřadům a projeví úmysl požádat v zemi o mezinárodní ochranu, a zadruhé, že tak učiní bez prodlení.

[22] Nejvyšší správní soud se tedy zabýval tím, zda městský soud (ne)naplnění této podmínky hodnotil správně.

[23] Mezi účastníky řízení je sporné, kdy se stěžovatel přihlásil úřadům jako uprchlík a projevil úmysl požádat v zemi o mezinárodní ochranu. Stěžovatel tvrdí, že tento úmysl projevil již v době odepření vstupu. Naproti tomu žalovaný a městský soud vycházeli z toho, že tak učinil až bezprostředně před zpátečním odletem do Istanbulu 11. 12. 2016 v 18:45 hod. Podle kasačního soudu však není třeba tuto otázku řešit. Je nepochybné, že stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu nejpozději dne 11. 12. 2016 v 18:45 hod., tedy zhruba 8 hodin po odepření vstupu na území České republiky. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že po zohlednění konkrétních okolností kauzy stěžovatel i v takovém případě splnil podmínku přihlásit se bez prodlení úřadům.

[24] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda lze žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu podanou několik hodin po odepření vstupu na území považovat za dobrovolný projev vůle. V minulosti se soud zabýval případem, ve kterém cizinka požádala o mezinárodní ochranu až poté, co policie při kontrole odhalila, že se prokázala neoprávněně pozměněným cestovním dokladem a zadržela ji. Nejvyšší správní soud

obecně konstatoval, že *„uprchlíci, kteří byli zadrženi státními úřady a teprve poté projevili svůj úmysl požádat o mezinárodní ochranu* [...] *zásadně pod ochranu čl. 31 Úmluvy nespadají, protože v jejich případě nelze mluvit o skutečně dobrovolném projevu vůle směřujícímu k přihlášení se úřadům*“ (rozsudek ze dne 29. 5. 2014, čj. 9 Azs 107/2014-43, bod [23]). Žalovaný v nynější kauze argumentoval touto částí judikátu. Zcela však opomenul další část rozsudku, ve které soud vymezil výjimku z tohoto pravidla. Cizinec může i v takovém případě požívat ochrany čl. 31 Úmluvy o uprchlících, *„pokud byl zadržen tak rychle, že se státním úřadům sám přihlásit nemohl*“ (viz cit. rozsudek čj. 9 Azs 107/2014-43, bod [27]). V nynější věci stěžovatel do ČR přicestoval legálně s platným cestovním pasem a vízem. Bezprostředně po příletu se podrobil pobytové kontrole. Až při ní bylo jeho vízum zneplatněno. Neměl proto jinou možnost, než požádat o mezinárodní ochranu až poté, co policie shledala jeho pobyt nelegálním.

[25] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda žádost o mezinárodní ochranu, podaná několik hodin po odepření vstupu, mohla naplnit slovní spojení *bez prodlení*. Nejvyšší správní soud již v minulosti konstatoval, že smyslem podmínky sám se přihlásit *bez prodlení* úřadům *„je dát možnost uprchlíkům, kteří na území státu vstoupili protiprávně, aby své postavení upravili do souladu s právem bez hrozby sankce. Před postihem by měli být chráněni ti uprchlíci, kteří se přihlásí z vlastní vůle a osvědčí tak svou dobrou víru*“ (cit. rozsudek čj. 9 Azs 107/2014-43, bod [23]). Optikou uvedeného proto nemůže obstát výklad, který za přihlášení se *bez prodlení* považuje pouze okamžité podání žádosti o mezinárodní ochranu poté, co se cizinec neoprávněně vyskytl na území České republiky. Přihlášení se úřadům s určitým časovým odstupem nemusí být vždy výrazem zlé víry cizince. Podle kasačního soudu tedy neexistuje obecný časový limit pro přihlášení se úřadům, slovní spojení *bez prodlení* je třeba hodnotit s ohledem na okolnosti v každém jednotlivém případě [srov. Noll, G., Article 31 In: Zimmermann, A. *The 1951 convention relating to the status of refugees and its 1967 protocol: a commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 1259, nebo rozsudek anglického Vrchního soudu (*High Court*) ze dne 29. 7. 1999 *R v. Uxbridge Magistrates Court and Another*, *Ex parte Adimi*, [1999] EWHC Admin 765; [2001] Q.B. 667,[2] body 21-25]. Proto nelze přistoupit na tezi městského soudu, že *„neprodlené přihlášení se úřadům souvisí s okamžitým podáním žádosti o mezinárodní ochranu*“ (s. 5 rozsudku).

[26] Expertní skupina Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky zdůrazňuje, že k příznivějšímu výkladu slovního spojení *bez prodlení* je vhodné přistoupit v případě uprchlíků, kteří čelí jazykovým či kulturním překážkám, nemají dostatek informací, jsou vyděšení či z jiného důvodu nejsou schopní okamžitě požádat o mezinárodní ochranu (srov. UNHCR, *Revised Guidelines on Applicable Criteria and Standards relating to the Detention of Asylum-Seekers*, Ženeva, 1999[3], bod 4; dále viz např. Hathaway, J. C. *The Rights of Refugees under International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005, s. 391-392).

[27] Nejvyšší správní soud v souladu s výše uvedeným při výkladu podmínky přihlásit se *bez prodlení* ve své judikatuře zohledňuje konkrétní okolnosti kauzy. V minulosti

[2] Dostupné ke dni 11. 12. 2017 na www.refworld.org/cases,GBR_HC_QB,3ae6b6b41c.html
[3] Dostupné ke dni 11. 12. 2017 http://www.unhcr.org/protection/globalconsult/3bd036a74/unhcr-revised-guidelines-applicable-criteria-standards-relating-detention.html

například považoval tuto podmínku za splněnou, přesto, že uprchlík nepožádal o mezinárodní ochranu bezprostředně po odhalení nelegálního pobytu při policejní kontrole. Soud vysvětlil, že *„českou policií byl cizinec kontrolován bezprostředně po svém příletu na letiště Václava Havla a ihned poté byl zadržen. O mezinárodní ochranu sice požádal až v průběhu pohovoru vedeného v rámci řízení o správním vyhoštění, ten se však konal ještě týž den večer, několik hodin poté, co stěžovatel přiletěl, a vzhledem k rychlosti jeho zadržení to byl fakticky první okamžik, kdy měl možnost svobodně projevit svoji vůli*“ (viz rozsudek ze dne 28. 4. 2016, čj. 9 Azs 192/2015-75, bod [29]).

[28] Také v nyní posuzované kauze jsou skutkové okolnosti natolik specifické, že by bylo v rozporu se smyslem a účelem čl. 31 Úmluvy o uprchlících považovat žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu za opožděnou.

[29] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že stěžovatel nebyl na odepření vstupu předem připraven. Do České republiky totiž přicestoval na základě platného víza, které ho opravňovalo k pobytu na území v délce jednoho měsíce. Podle svých slov v žalobě měl v plánu požádat o mezinárodní ochranu až v přijímacím středisku. Zaváhání s podáním žádosti o mezinárodní ochranu okamžitě po zneplatnění víza a odepření vstupu je proto pochopitelné. Tímto se posuzovaná kauza významně liší od kauz v dosavadní judikatuře Nejvyššího správního soudu, kde již samotný vstup uprchlíků na území České republiky byl nelegální. Žádost o mezinárodní ochranu navíc podal předtím, než s ním bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění.

[30] Dále je třeba zohlednit také jazykové a kulturní překážky, kterým čelil. Stěžovatel není schopen dorozumět se v cizí zemi. Z protokolu o vyjádření stěžovatele v řízení o správním vyhoštění vyplývá, že mluví pouze kurdsky a arabsky. V řízení o odepření vstupu nebyl přítomen tlumočník. V době rozhodnutí o odepření vstupu tedy neměl dostatek informací o tom, co se děje a jak může dále postupovat. Informace uvedené v rozhodnutí o odepření vstupu obdržel pouze v českém jazyce. Je třeba zohlednit, že stěžovatel pochází z jiného kulturního prostředí a neorientuje se v právním systému České republiky.

[31] Žalovaný i městský soud shodně uvádí, že jazyková bariéra nemohla bránit podání žádosti o mezinárodní ochranu. Večer dne 11. 12. 2016 v 18:45 hod. prý též nebyl přítomen tlumočník a přesto mu nedělalo problém vysvětlit policii, že žádá o mezinárodní ochranu. Tato tvrzení však nemají oporu ve správním spisu. V úředním záznamu ze dne 11. 12. 2016 zpracovaném prap. T. P. se na více místech uvádí, že stěžovatel dne 11. 12. 2016 v 18:45 hod. večer komunikoval s policií v kurdštině prostřednictvím tlumočníka. Konkrétně se zde uvádí, že *„[o]soba ke kontrole nepředložila výše uvedený cestovní doklad, prostřednictvím tlumočníka sdělila, že doklad zničila*“, a dále, *„[p]rostřednictvím tlumočníka do kurdského jazyka požádala v 18:45 hod. v kurdském jazyce o mezinárodní ochranu v České republice z důvodu obav o bezpečnost svojí a své rodiny.*“ Je tedy evidentní, že již v době, kdy stěžovatel poprvé požádal o mezinárodní ochranu, mu s tlumočením pomáhala třetí osoba, byť mu byl formálně tlumočník ustanoven usnesením až následující den. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že ve chvíli, kdy policie stěžovateli umožnila dorozumívat se v kurdském jazyce za pomoci tlumočníka (třetí osoby), okamžitě o mezinárodní ochranu požádal.

[32] Při posouzení této podmínky nelze klást stěžovateli k tíži, že pobýval na území nezákonně. Je třeba zkoumat, zda pro svůj neoprávněný pobyt měl závažný důvod - viz podmínka f) uvedená v bodě [20] shora. Čl. 31 Úmluvy o uprchlících modifikuje rozsah povinností, které na uprchlíky klade čl. 2 této Úmluvy.

[33] S ohledem na specifické okolnosti nynější kauzy proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že požádání o mezinárodní ochranu v den příletu na území České republiky pouze několik hodin po zneplatnění víza a odepření vstupu na území lze považovat za přihlášení se úřadům *bez prodlení*. Soud tedy nepřisvědčil argumentaci žalovaného a městského soudu a námitku nesprávné aplikace čl. 31 Úmluvy o uprchlících shledal důvodnou. Proto zrušil rozsudek městského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Jelikož čl. 31 odst. 1 Úmluvy o uprchlících se aplikuje pouze v případě kumulativního naplnění všech v něm uvedených podmínek (srov. bod [20]), bude muset městský soud v dalším řízení posoudit naplnění dalších podmínek, jejichž splnění je mezi účastníky řízení sporné.

[34] Mezi tyto sporné podmínky patří podmínka pod písm. c) - cizinec na území přichází ze státu, kde mu hrozí pronásledování nebo vážná újma, a písm. f) - cizinec prokáže závažný důvod pro svůj neoprávněný vstup nebo pobyt (srov. bod [20]). Podle žalovaného totiž stěžovatel nijak neprokázal, že přichází ze státu, kde mu hrozí pronásledování nebo vážná újma a tím též důvod pro neoprávněný pobyt. Stěžovatel se proti těmto tvrzením v doplnění žaloby ohradil. Městský soud se již splněním těchto podmínek v rozsudku nezabýval. Pouze obecně konstatoval, že chtěl-li stěžovatel požádat o mezinárodní ochranu, žádné doklady ničit nemusel. Nevypořádal se však s eskalací událostí, kterými stěžovatel odůvodňoval, proč ke zničení dokladů jeho manželka přistoupila.

[35] Stěžovatel dále napadl rozsudek městského soudu pro nepřezkoumatelnost. Tato zcela obecná námitka není důvodná. Stěžovatel nikterak nespecifikuje, z jakého důvodu je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný. Odůvodnění je vystavěno na jasném, srozumitelném a uceleném argumentačním systému, z něhož rozumně plynou právní závěry. Namítá-li dále stěžovatel, že skutkový stav zjištěný městským soudem nemá oporu ve spise, kasační soud se k této námitce nemohl vyjádřit. Stěžovatel neuvádí žádné konkrétní pochybení. Nejvyšší správní soud zjistil toliko rozpor týkající se pomoci tlumočníka při prvním požádání o mezinárodní ochranu. Tuto skutečnost zohlednil výše v citovaném odůvodnění.

[36] Námitka nezákonného rozhodnutí o odepření vstupu na území České republiky není důvodná. Toto rozhodnutí není předmětem přezkumu v nynější věci. Podle § 171 písm. b) zákona o pobytu cizinců je navíc tento typ rozhodnutí ze soudního přezkumu vyloučen.

[37] V závěru kasační stížnosti stěžovatel obecně namítá, že soud nesprávně aplikoval čl. 3, 12 a 22 Úmluvy o právech dítěte (publikované pod č. 104/1991 Sb.). V rozsudku ze dne 19. 11. 2015, čj. 4 Azs 222/2015 - 42, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že *„i při rozhodování v cizineckých věcech jsou správní orgány povinny dodržovat čl. 3 Úmluvy o právech a tedy zohlednit zájem nezletilého dítěte“*. Podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte by

primárním hlediskem při jakékoli činnosti orgánů veřejné moci týkající se dětí měl být nejlepší zájem dítěte. Kasační soud souhlasí s městským soudem, že správním vyhoštěním nebyl zájem dítěte dotčen. V důsledku rozhodnutí nebude ohrožen život či zdraví dětí stěžovatele. Výkon rozhodnutí totiž nebude možný, dokud rodině ve vlasti hrozí nebezpečí plynoucí z válečného konfliktu. V řízení o mezinárodní ochraně by rodina mohla podrobně rozvést další rozhodné skutečnosti svědčící o tom, že jim hrozí nebezpečí vážné újmy i z jiných důvodů.

IV. Závěr a náklady řízení

[38] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadený rozsudek městského soudu proto dle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je v souladu s ustanovením § 110 odst. 4 s. ř. s. právními závěry uvedenými v tomto rozsudku vázán. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3 větou první s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

[39] Nejvyšší správní soud současně ustanovenému opatrovníkovi přiznal odměnu za zastupování (§ 35 odst. 9 s. ř. s.). Jde o odměnu za 2 úkony právní služby [převzetí věci a sepsání kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů]. V případě právní služby dle § 11 odst. 1 písm. b) téže vyhlášky právní předpis vyžaduje převzetí věci včetně porady s klientem a přípravu zastoupení. Součástí tohoto úkonu sice nebyla porada s klientem, nicméně je zřejmé, že tato porada ani objektivně nemohla proběhnout, neboť opatrovník byl stěžovateli ustanoven právě proto, že stěžovatelův pobyt nebyl znám. Opatrovníkovi toto nelze klást k tíži, jelikož se s věcí seznámit musí. Odměna za tyto dva úkony je celkem v částce 1 000 Kč [§ 7 bod 2, § 9 odst. 5, výše uvedené vyhlášky] a náhradu hotových výdajů, celkem 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), celkem tedy 1 600 Kč. Ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty. Odměna se zvyšuje o 336 Kč [21 % z 1 600 Kč, viz § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinném ke dni poskytnutí služby]. Ve svém souhrnu tak náklady řízení představují částku 1 936 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. ledna 2018

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu